

Események, rendezvények

XVII. Geomatematikai Ankt, és VI. Horvát–Magyar Geomatematikai Szimpózium, 2014. május 21–23. Opatija, Horvátország

2008 nyarán a Horvát és a Magyarhoni Földtani Társulat Geomatematikai szakosztályai elhatározták, hogy minden évben közös szimpóziumot szerveznek. Az elmúlt hat év közös sikertörténetének első fordulópontja 2012-ben volt, amikor a MFT Geomatematikai Szakosztálya első alkalommal rendezte meg éves anktját az országhatáron kívül, a Horvát Földtani Társulat Geomatematikai szakosztályának meghívására az Adria-parti Opatijában.

2014 évi szimpózium, a két szervezet sikeres együttműködésének jeleként, már a második ilyen alkalom volt. A rendezvény előadásai a „Geomatematika — az elmélettől a gyakorlatig” gondolatkör köré szerveződtek. A programban összesen 24 előadás és poszterbemutató, és a „szokásos” workshop szerepelt. Ez utóbbi témája „Elmélet és gyakorlat a variográfiában” volt.

A szimpózium résztvevői között jelen voltak a két ország olajtársaságainak (INA és MOL), a Lybian Petroleum Institute-nak, a Zágrábi Belgrádi és Szegedi Egyetemnek valamint az ELTE-nek, a Horvát Földtani Intézetnek és az ELGI-nek képviselői, valamint több magyar és horvát szakértői iroda geológusai. Az IAMG Student Chapter Szeged, magyar és horvát hallgatóinak előadásai és poszterei ismét nagy sikert arattak.

Az elméleti megközelítések mellett több előadás szólt a CH-tárolók kisléptékű geológiai sztochasztikus modelljeiről, a nukleáris hulladék elhelyezésben alkalmazott geomatematikai modellekről, a laza kőzetek kőzetfizikai tulajdonságainak modellezéséről, a hidrológiai modellalkotásról és a geoinformatika legújabb elméleti és gyakorlati eredményeiről.

A rendezvény kiemelt szponzorai a MOL és az INA voltak. A poszterek és előadások anyaga internetes kiadványban került publikálásra (<https://bib.irb.hr/datoteka/698400.Knjiga.pdf>).

GEIGER János

Beszámoló a 17. Magyar Óslénytani Vándorgyűlésről (2014. május 29–31.)

Idén tavasszal, a társulat Óslénytani–Rétegtani Szakosztályának vezetése immár tizenhetedik alkalommal rendezte meg az Óslénytani Vándorgyűlést. A rendezvénynek a győri Révész Hotel adott otthont. A már hagyományosnak nevezhető vándorgyűlés iránti töretlen lelkesedést jól jelzi, hogy az idén 58 résztvevője volt a találkozónak. A háromnapos rendezvény első és harmadik napján a kollégák 29 előadást tartottak és 12 posztert mutattak be. Idei meghívott vendég előadónk sokunk személyes jó ismerőse, a pozsonyi Comenius Egyetemről Michal KOVÁČ volt, aki „Neogene geodynamics and palaeogeography of the Eastern Alps, Western Carpathians, and the Transdanubian Range junction area (Vienna and Danube basins)” címmel tartott előadást. Az előadáshoz jól kapcsolódott a pénteki napon megtartott terepbejárás, amelynek során a kollégák felkeresték a Bécsi-medence szlovák részének néhány nevezetes — főként miocén — ősmaradvány-lelőhelyét. A kirándulás leglátványosabb és talán legérdekesebb pontja a dévé-

nyi Kobyla-hegy (Sandberg) volt, amelynek nevezetes feltárásai változatos badeni, tengeri és szárazföldi ősmaradványokat szolgáltatottak már a 19. század óta. A terepbejárás előkészítésében és lebonyolításában Matuš HYŽNÝ kollégánk, a decapodák ismert specialistája vállalt főszerepet.

A korábbiakhoz hasonlóan a szakosztály vezetősége az idén is díjazta a legjobb diákelőadásokat és -posztereket. 2014-ben a PhD hallgató kategóriában KOCIS Tibor Ádám, BODOR Emese Réka, és BOTFALVAI Gábor érdemelték ki az első, a második, ill. a harmadik helyezést. A hallgatók számára fenntartott kategóriában KARÁDI Viktor, BOTKA Dániel és NYERGES Anita szerepelt az első, a második, ill. a harmadik helyen.

Az ülés programját, az előadások és poszterek összefoglalóját, valamint a magyarul és angolul megírt kirándulásvezetőt a hagyományosan sárga borítóval megjelent, az idén 64 oldalasra sikeredett programfüzet tartalmazza. A rendezvényt a Hantken Miksa Alapítvány és a Magyar Természettudományi Múzeum támogatta. A jövőre esedékes 18. vándorgyűlést a tervek szerint 2015. május 14–16. között rendezzi a szakosztály az Észak-Bükk és Uppony területén (Főnagyság, http://www.eszakerdo.hu/magyar/erdisk/bagolyvar_uj.htm).

FÖZY István

Beszámoló a IV. Összegyetemi terepgyakorlatról (2014. 08. 04. – 2014. 08. 08.)

2014-ben negyedik alkalommal is sikeresen lezajlott a Magyarhoni Földtani Társulat Ifjúsági Bizottsága által évi rendszerességgel megszervezésre kerülő Összegyetemi terepgyakorlat. Az idei terepgyakorlat helyszíne a Mecsek volt. A 13 résztvevő között a Pécsi Tudományegyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem és a Miskolci Egyetem hallgatói vettek részt.

A program az alábbiak szerint alakult:

1. nap (augusztus 4, hétfő)

Bevezető – A Délkelet-Dunántúl földtani fejlődéstörténete (KONRÁD Gyula, SEBE Krisztina, PTE TTK Földrajzi Intézet, Földtani Tanszék)

Paleozoos–mezozoos képződmények és a szerkezetalakulás nyomai a Nyugat-Mecsekben (KONRÁD Gyula, SEBE Krisztina)

2. nap (augusztus 5, kedd)

A Mecsekalja-zóna felépítése és a fejlődéstörténetével kapcsolatos elméletek (M. TÓTH Tivadar, SZTE Ásványtani Tanszék)

A Bábaapáti Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló földtani alkatja és az első két tárolókamra kialakításának földtani tapasztalatai (SZEBÉNYI Géza, Mecsekérc)

3. nap (augusztus 6, szerda)

Kőzetmechanikai laboratóriumi és in situ mérési módszerek bemutatása (KOVÁCS László, Kőmérő Kft.)

Telephely látogatás a Geochem Kft. kővágószőlősi telepelyén (ÁCS Péter, Geochem Kft.)

A bodai fúrás megtekintése (HÁMOS Gábor)

4. nap (augusztus 7, csütörtök)

Alsó-kréta vulkanoszedimentek és ércindikációk (JÁGER Viktor, Szentágothai János Kutató Központ, Analitikai kémiai és geoanalitikai csoport)

5. nap (augusztus 8, péntek)

A Mecsek „harmadidőszaki” rétegsora és fejlődéstörténete (MÁTHÉ Zoltán, Mecsekérc)

Az Ifjúsági Bizottság ezúton is köszöni a lebonyolításban résztvevők és az előadók közreműködését.

DABI Gergely
MFT Ifjúsági Bizottság

Magyar felfedezők és kutatók a természeti erőforrások hasznosításáért — HUNGEO 2014. augusztus 20–24., Debrecen

Az idén 12. alkalommal megrendezett találkozó házigazdája a Debreceni Egyetem volt. A rendezvény fővédnöke ÁDER János államelnök; védnökei Lovász László, az MTA elnöke, KÓSA Lajos, Debrecen polgármestere és SZILVÁSSY Zoltán, a Debreceni Egyetem rektora volt.

A rendezvény szervezése a következő partnerek szakmai közreműködésével történt: Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Geofizikusok Egyesülete, Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, Magyar Meteorológiai Társaság, Magyar Természettudományi Társulat, Magyar Tudományos Akadémia Földtudományok Osztálya, Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület.

A találkozót megelőző kirándulás az Alföldre vezetett. A résztvevők ízelítőt kaptak a hortobágyi talajtani kutatások eredményeiből, a természetvédelmi és ökológiai értékek védelméről, majd ismereteket szerezhettek Hajdúszoboszló és térségének hévízgazdagságáról, továbbá a nagyhegyesi gázkitörés helyén kialakult krátertő keletkezéséről. Hajdúszoboszlón a jelenlévők megkoszorúzták a hévíz atyjának tekintett PÁVAI VAJNA Ferenc mellszobát, továbbá koszorút helyeztek el a tudomány nagy mecénásának, SEMSEY Andornak arcképénél, a Balmazújvárosi Semsey kastélyban.

A rendezvény hivatalos megkezdése előtt MIKA János a HUNGEO elnöke, BAKSA Csaba a MFT elnöke és KOZMA Gábor a DE Földtudományi Intézet igazgatója adott tájékoztatót a helyi média képviselőinek.

A konferencia megnyitóján a Himnusz elhangzását követően MIKA János, a HUNGEO elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd felolvasta ÁDER János (1. lejjebb) és LOVÁSZ László üdvözlő levelét. Ezt követően SOMOGYI Béla, Debrecen alpolgármestere, a házigazda egyetem részéről PINTÉR Ákos dékán és KOZMA Gábor intézetigazgató gondolatait hallgatták meg a találkozó résztvevői. Végül, BAKSA Csaba, az MFT elnöke ünnepélyesen megnyitotta a világtalálkozót.

Az első napon 12 átfogó előadás hangzott el a plenáris ülésen, míg a második napon négy teremben, párhuzamos szekció-ülések keretében, 60 előadást tartottak földtudományi témákban, majd további 12 poszterbemutató gazdagította a programot. A táraikon innen és túl élő és alkotó kutatók a meteorológiától a térinformatikáig, a környezetvédelemtől a bányászati, a földtantól a geofizikáig, a tudománytörténettől az oktatásig terjedő témákban tartottak érdekes előadásokat.

A konferenciát követő kétnapos kirándulás a Partiumban és az Erdélyi-szigethegységben mutatta be, hogyan kell az értékes, épített és természeti kincseinket példászerűen megóvni, azokat fontos turisztikai attrakcióként közkinccsé tenni. Ennek keretében került sor Nagyvárad megújult belvárosában tett sétára, a Medve-barlang és a világhírű brádi arany múzeum megtekintésére. Mindezek mellett, a résztvevők terepen tanulmányozták a verespataki ércesedés földtani, bányászati és környezetvédelmi kérdéseit, problémáit, illetve azok szakmai hátterét.

A Szervező Bizottság a konferencián 30 év alatti előadó által bemutatott legjobb szakdolgozat kategóriában megosztva három

Hajdú-Moharos József HUNGEO Ifjúsági Díjat adott ki. A díjazottak: DÉNES Réka, KIS Anna és PRAVICZKY Tamás.

A rendezvényre három kötet készült: (1) a tudományos programokat és az előadások összefoglalóit tartalmazó kötet; (2) az alföldi, a debreceni és az erdélyi kirándulások leírását egybegyűjtő kötet; (3) a közel 80 dolgozatot tartalmazó cikkgyűjtemény.

A konferenciára 130 fő regisztrált 12 országból (Anglia, Ausztrália, Brazília, Finnország, Kanada, Magyarország, Románia, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna, USA). Az augusztus 20-ai kiránduláson 44 fő, a határon túli 49 fő vett részt. A regisztrált résztvevők száma minden korábban megrendezett HUNGEO találkozónál meghaladta.

A világtalálkozón CSERNY Tibor főtítkár által készített fényképfelvételek a www.hungeo.hu honlapon megtalálható linkeken keresztül elérhetők.

A világtalálkozó létrejöttét támogatta az Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, a MOL Nyrt. és a Terrapeuta Kft.

CSERNY Tibor

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZAG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

SZÉCHENYI TERV

Elnöki megnyitó

Hölgyeim és Uraim, kedves Kollégák szűkebb kis hazánkból, a Kárpát medencéből és a messzi nagyvilágból!

Nagy öröm számomra, hogy itt Debrecenben, a híres cívisvárosban, a „kálvinista Rómában” üdvözölhetem, Eger után immár második alkalommal, a magyar származású földtudományi szakemberek világtalálkozójának résztvevőit. A Magyarhoni Földtani Társulatnak, mint a rendezvény fő szervezőjének nevében hadd fejezzem ki köszönetemet és nagyrabecsülésemet mindazoknak a szakembereknek, akik megtiszteltek jelenlétükkel és előadásaikkal megalapozták rendezvényünk sikerét. Külön szeretném kiemelni azoknak a távoli országokból, messzi földrészekről hazalátogatott professzoroknak, neves tudósoknak a szerepét, akik ennek a rendezvénynek szakmai rangját, hírnevét erősítve, az egyetemes magyar földtudomány fejlődéséhez személyes részvételükkel, fáradságot nem kímélve hozzájárultak. A magyar földtudományi szakemberek világtalálkozóját 12. alkalommal rendezzük meg. Az 1996-ban indult sorozat a legutóbbi egeri rendezvényen ünnepelte 15. évfordulóját. Ezt megelőzően sajnos, voltak olyan szkeptikus hangok, hogy ez is, mint sok más hasonló, jószándékú kezdeményezés már túl van életgörbéje csúcspontján, kifulladt, csökken az érdeklődés, valami mást kellene csinálni, esetleg abba kellene hagyni. DUDICH Endre tiszteleti tagunk jól fogalmazott, amikor Egerben a 11. találkozót, angolból plagizálva „eleven”-nek nevezte, mert a társulat új elnöksége hitet tett a folytatás mellett és minden erejével és tudásával a magyar szakmai nyelv ápolásán, megtartásán és a földtudományi szakemberek és civil szervezeteik összefogásának megteremtésén, a pozitív szinergiák erősítésén dolgozik. Az elmúlt két évben társulatunk több mint húsz testvérszervezettel, egyetemekkel kötött együttműködési megállapodást, amelyek mind ez irányú törekvéseinket szolgálják. Júniusban aláírtuk kilenc szorosan vett földtudományi egyesülettel közösen a „Földtudományi Civil Szervezetek Közössége” alapító dokumentumát, együttműködési megállapodását, amely megfelelő garancia arra, hogy a HUNGEO további sorsa megnyugtatóan rendezett és sikeres legyen.

Hivatásunk megbecsültsége, társadalmi elismertsége és ezzel szorosan összefüggően piacképessége az elmúlt években itt

Európában, de kiváltképpen Magyarországon erősen megkopott, olykor veszélyesen mélyre süllyedt. Ennek természetesen nem elsősorban kiváló szakembereink, a gyakorlati életben, az iparban dolgozó kollégáink az okozói, bár mi is elkövettünk sajnos hibákat. A földtudományok, ezen belül is főként a geológia és a montanisztika erősen megszenvedték az általános gazdasági visszaesést, a rossz értelemben minősíthető, irracionális környezetvédelmi paradigmát, a média ellenséges, közvélemény-tematizáló propagandáját, amely azt eredményezte, hogy hazánkban a bányászat és hozzátartozó földtani kutatás a nem kívánatos tevékenységek között foglal helyet. Eltérő mértékben, de a többi földtudományi diszciplína sincs sokkal jobb helyzetben. Ennek megváltoztatása érdekében permanens felvilágosító és érdekvérvényesítési képességünket erősítő munkát folytatunk, amelyek nagyon lassan, de meggyőződésem szerint lesz eredménye. Nem hangsúlyozható eléggé a szakmáink képviselőinek összefogása, közös gondolkodása, erőink összpontosítása. Európa és hazánk politikai vezetői a jelek szerint lassan ráébredtek arra, hogy megfelelő nyersanyag-ellátottság és -biztonság nélkül a világméretű versenyben végérvényesen lemaradunk, teret veszünk és már sok helyen veszítettünk is, ahonnan nem lesz megnyugtató visszatérés. Ezt jól tükrözi Kína, India és sok feltörekvő nagyhatalom példája, akik felvásároltak minden hozzáférhető nyersanyagforrást szerzte a világban, miközben Európa lemondott saját meglévő lehetőségeiről is. Amennyiben Magyarország talpon akar maradni és mind morálisan, mind gazdaságilag meg akar újulni és erősödni, akkor sürgősen paradigmaváltásra van szükség.

*Hölgyeim és Uraim!
Kedves Barátaim!*

A jelenlegi HUNGEO a 12-ik a sorban. Kijelenthetjük, és már tucatszor bizonyítottuk, hogy a magyar földtudományi szakembereknek sok mondanivalója van egymásnak és a ránk figyelő világnak. Nem kevésbé fontos a személyes kapcsolatok ápolása, erősítése, minél több új kolléga megnyerése közös törekvéseinknek, szép és felemelő kezdeményezéseinknek. A mostani rendezvény előkészítésében számos önzetlen és munkájába szívót-lelkét beleadó kolléga vett részt, amelyet ezúton is köszönök. Támogatóink anyagi és erkölcsi segítsége nélkül sem tudtunk volna ilyen nagyszabású találkozót szervezni. Regisztrált résztvevőink száma 130 fő és ezt kiegészíti a meghívott vendégek és intézmények, társszervezetek reprezentáns személyiségeinek hosszú sora. Köszönöm mindannyiuknak, hogy mellénk álltak és segítenek nemes céljaink megvalósításában.

Kérem, engedjék meg, hogy ennek az előttünk álló négy nagyszerű napnak a hangulatát REMÉNYIK Sándor hasonló című versidézetével alapozzam meg:

*„Négy ragyogó, verőfényes, igaz nap.
Négy naptárból kiszakított aranylap.
Négy örökkévalóságba iktatott,
Kibeszélhetetlen, boldog, mély titok.”*

Köszönöm figyelmüket.

BAKSA Csaba

MAGYARORSZÁG KÖZTÁRSASÁGI ELSŐKE

Tiszelt Hölgyeim és Uraim!

Herman Ottó, aki nemcsak tudós, de politikus is volt, országgyűlési képviselőként egyszer felindultságában azt találta mondani, hogy: „Magyarországnak két képe van, Magyarország a jelentésében és Magyarország a valóságban.” Gyűjteni járó, terepen sokat dolgozó, kutató emberként azt a tudást tartotta a leghűtelesebbnek, amely a tapasztalathól született. És azokat az ismereteket értékelte legjobbra, amelyek a valóságot jól ismerő, azzal foglalkozó szakemberektől származtak.

Az idén épp száz esztendeje elhunyt polihisztor Herman Ottó gondolatát követve a HUNGEO díszétéccé válik, hogy tanácskozásait mindig terepmunkával vegyíti. Manapság a részterületek és rész kutatások korszakát éljük, egyre nehezebb egységben látni a legfőbb, eredendő témát. Fisetünkben az édes anyaföldet. Nem csoda, hogy a HUNGEO 1996-os, egyszerűnek szánt rendezvényéből rendszeres, vándorló összejövetel, valódi közös munka lett a hazai földtan művelőinek részvételével. Az ágazatok találkozási távlatot adott, a választott helyszín pedig a téma közelségét. Mindkettőre – eszmecsere és folytonos vizsgálódásra – nagy szükségünk van, ha valós képet szeretnénk kapni Magyarországról.

Idén a természeti erőforrások hasznosítása van terítéken – aligha lehetett volna ennél időszerűbb témát választani. A fenntartható fejlődés ugyanis szép eszményből immáron a 21. század túlélési programjává vált. Mirepedig fenntartható fejlődés aligha képzelhető el a természeti erőforrásaink ismerete és okos használata nélkül. Ószíntén bízom abban, hogy a HUNGEO 2014 sok új gondolattal járul hozzá az előttünk álló feladatok megoldásához.

Mindannyiuknak élvezetes eszmecsere, jövőbe mutató gondolatokat, eredményes munkát kívánok!

Budapest, 2014. augusztus 20.

Áder János
Áder János

Veszprémben 2014. június 14-én ünnepélyesen felavatták CHOLNOKY Jenő mellszobrát a Cholnoky Jenő Általános Iskola előtti parkban (Veszprém, Cholnoky utca 21.).

Társulatunk kezdeményezésére, 2014. június 24-én kilenc szervezet képviselője létrehozta a Földtudományi Civil Szervezetek Közösségét. A szervezet létrehozásának célja, hogy a földtudományi egyesületek és társaságok megfelelő súllyal tudjanak részt venni a civil szférát megillető véleményalkotási, érdekérvényesítési és a döntéshozókat megalapozott tanulmányokkal, szakvéleményekkel támogató eljárásokban. Az együttműködési megállapodás teljes szövegét megtekinthetik honlapunk (www.foldtan.hu) Dokumentumtárában. A megállapodást aláíró szervezetek: Magyar Földmérés, Térképészeti és Távérzékelési Társaság, Magyar Földrajzi Társaság, Magyar Geofizikusok Egyesülete, Magyar Meteorológiai Társaság, Magyar Természettudományi Társulat, Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület, Szilikátipari Tudományos Egyesület, Magyarhoni Földtani Társulat.

Személyi hírek

MINDSZENTY Andreát, az MTA doktorát, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Földrajz- és Földtudományi Intézet egyetemi tanárát, a világ számos bauxitterülete, valamint a hazai lelőhelyek tanulmányozása, elméleti tudásának az ipari bauxitkutatásban való alkalmazása, valamint kiváló oktatói munkája elismeréseként a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével tüntették ki.

Gyász hírek

Megrendülten tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy SZABÓ Imre gyémántdiplomás geológus 2014. május 25-én, 88 éves korában, tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy 2014. július 1-én, 79 évesen hosszú betegség után, otthonában elhunyt Prof. Dr. BÁLDI Tamás geológus, egyetemi tanár „Lauretus Academiae” tagtársunk.

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él!